

Yttrande över Boverkets rapport Översikts- och regionplan i en digital miljö

Regionledningskontorets förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över Boverkets rapport Översikts- och regionplan i en digital miljö.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Region Stockholm har beretts möjlighet att yttra sig över Boverkets rapport Översikts (ÖP)- och regionplan i en digital miljö, som skickats på remiss från Finansdepartementet.

Region Stockholm vill framföra nedanstående synpunkter:

- Region Stockholm är positiv till en digitalisering av planprocessen men en modellstandard för ett digitalt format får inte styra innehållet, utan den måste anpassas efter regionplanens syfte, funktion och rådighet
- Region Stockholm avstyrker att Boverket nyttjar sin föreskriftsrätt för regionplan innan det finns ett genomarbetat förslag som tagits fram i dialog med regionerna

Bakgrund

Region Stockholm har beretts möjlighet att yttra sig över Boverkets rapport *Översikts (ÖP) - och regionplan i en digital miljö*. Denna rapport är en av fyra rapporter som ingår i Boverkets slutrapportering av regeringsuppdraget *att verka för en effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen, PBL, i en digital miljö*. Region Stockholm begränsar sitt remissvar till den del av rapporten som avser digitalisering av regionplan, vilket är det område som Region Stockholm ansvarar för.

Boverkets uppdrag inom digitaliseringsområdet

Boverket har sedan 2017 fått flera regeringsuppdrag inom området digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen. Syftet har varit att bidra till att uppfylla den nationella digitaliseringsstrategin och EU:s Inspiredirektiv. En digital samhällsbyggnadsprocess handlar om en sammanhängande digital planeringskedja från nationell nivå till regional och kommunal nivå. Genom enhetlighet och standardisering ska information vara möjlig att återanvända ifrån en nivå i planeringsprocessen till följande nivå och därmed effektiviseras samhällsbyggnadsprocessen. Boverket föreslår i denna rapport att Boverket ska få rätt att föreskriva hur informationen i översikts- och regionplaner ska hanteras digitalt. Föreskriftsrätten ska gälla från 1 januari 2027 och omfatta översikts- och regionplaner som påbörjas efter valet 2026. För detaljplaner är Boverkets föreskrifter redan bindande och ställer krav på detaljplanens reglering.

Boverket påbörjade redan 2006 arbetet med att ta fram en ÖP-modell, som har testats och utvärderats i omgångar. Modellen omfattar i dagsläget en begrepps- och lagringsstruktur. Rapportens förslag för ÖP bygger på detta utvecklingsarbete.

Region Stockholms remissvar på tidigare digitaliseringsuppdrag

Region Stockholm har tidigare svarat på Boverkets rapport 2021:25, *Elektroniska original och långtidsbevarande av digitala planer* (Fi2021/03959), som är en av delrapporterna i Boverkets regeringsuppdrag 2021. Remissen besvarades av Regionarkivet med beslut i kulturnämnden (KN 2022/136, ARK 2022-0038). Rapporten presenterar ett förslag om en nationell databas för att tillhandahålla digitala planer. Region Stockholm avstyrkte förslaget om nationell databas för regionplaner innan en modell för regionplan arbetats fram. Region Stockholm lyfte också fram att det saknas förslag till vilka digitala format som ska användas, med hänvisning till pågående normeringsarbete hos Riksarkivet.

Region Stockholm (tidigare Stockholms läns landsting) har tidigare yttrat sig över SOU 2018:46 *En utvecklad översiktsplanering* där frågan om föreskrifter om standarder för översikts- och regionplaner lyftes. Region Stockholm var i sitt remissvar positiv till tydligare krav på innehåll och enhetlighet, men lyfte samtidigt fram behovet av att hänsyn till regionplanens speciella förutsättningar och behov beaktas när och om en standard för regionplanering arbetas fram.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Region Stockholm är positiv till en digitalisering av plan- och samhällsbyggnadsprocessen. Digitalisering är en naturlig utveckling i samhället i

stort och därmed också inom regionplaneringen. Det finns stora samhällsnyttor med enhetlig information som kan återanvändas, läggas ihop och analyseras. Region Stockholm vill framhålla skillnaden mellan digitalisering och en digital modell som bygger på en standardiserad databas. Den Regionala Utvecklingsplanen för Stockholmsregionen 2050 (RUF5 2050) (LS 2015-0084) som dokument inklusive kartor, analyser m.m. finns självklart i ett digitalt format. En modellstandard handlar däremot om att det i praktiken blir en lagringsstruktur i en kartdatabas som sätter ramarna för en regionplans innehåll och därmed funktion.

Region Stockholm anser att Boverkets uppdrag för digitalisering av regionplan börjar i fel ände. Även om Boverket framhåller att det är hela regionplanen som avses digitaliseras så utgår de ifrån att det är en databasmodell och standard som behöver sättas först. Region Stockholm vill vända på resonemanget och hävda att det först behövs en diskussion om hur en regionplan kan digitaliseras utifrån dess funktion och syfte samt vilken information som behöver digitaliseras och på vilket sätt. Först därefter bör en modell arbetas fram och en standard sättas.

En alltför styrd standard för regionplanen kan motverka möjligheten att anpassa planen till olika regioners förutsättningar och utmaningar. Därmed minskar möjligheten att planen kan fungera som det stöd till den kommunala planeringen som den avser att vara.

Region Stockholm avstyrker att Boverket nyttjar sin föreskriftsrätt för regionplan innan det finns ett genomarbetat förslag till modell för att hantera en digital regionplan på ett tillfredsställande sätt. En sådan modell, bör omfatta regionplanen i dess helhet samt utgå från regionplanens syfte och funktion. Innan föreskrifter för regionplanering börjar gälla behöver regionplaneringen utvecklas i fler regioner, så att det finns erfarenhet av fler regionplaners utformning och funktion att utgå ifrån i framtagandet av en modell för regionplan. En regionplanemodell behöver diskuterats och utarbetas i en bred krets av regioner. Som jämförelse har ÖP-modellen för översiktsplaner arbetats fram under många år tillsammans med ett stort antal kommuner. Ett antal kommuner har testat modellen aktivt under pågående översiktsplanering och kommit med synpunkter, vilket har förbättrat modellen i linje med översiktsplanernas syfte och funktion.

Region Stockholm är positiva till att Boverket har bjudit in Region Stockholm och Region Skåne till dialog under arbetet med rapporten, men vill att Boverket för en dialog med fler regioner. Även om det bara är tre regioner som har ett formellt regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglagen, så arbetar också andra regioner med regionala fysiska strukturer

utifrån det regionala utvecklingsansvaret. För att dialogen ska vara konstruktiv och stötta regionplaneringen, behöver fler regioner involveras i diskussionen om de utmaningar som finns i hanteringen av den regionala fysiska planeringen.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Beslutsunderlag

1. Boverkets rapport (2021:27) Översikts- och regionplan i en digital miljö

Beslutsexpediering

1. Finansdepartementet